

bookvoice

Τα βιβλία που αγαπώ

Τα βιβλία που αγαπώ με βρίσκουν τυχαία. Σε έναν περίπατο, λόγου χάρη, στέκονται μπροστά μου σε ένα ράφι προσφορών, είναι βιβλία που αγοράζω με τα ρέστα του καφέ, να τα διαβάσω στο μετρό της επιστροφής, περπατάω για το σπίτι και ακόμα δεν έχω καταφέρει να τα κλείσω, να περπατήσω σωστά, είναι βιβλία λίγων σελίδων και μικρών αξιώσεων, μιλάνε για μια γειτονιά, για μια παρέα, για μια εποχή που έχω χάσει, για ένα περιθώριο που δεν μπορώ και που δεν μου επιτρέπεται να ζήσω και ντρέπομαι που έχω πάει για τους τυπικούς μου καφέδες, και ντρέπομαι που νομίζω ότι επειδή περπάτησα σε δρόμους μου ανήκουν ή ανήκω εγώ σε αυτούς. Δεν ανήκω· ας γράφουν άλλοι για αυτά. Εγώ, μπορώ μόνο να τα διαβάζω.

● **Θανάσης Σκρουμπέλος, «Τα φίδια. Το δειπνο. Στον Κολωνό», εκδόσεις Ανδρομέδα, 1981**

Τα βιβλία που αγαπώ με βρήκανε στην εφηβεία. Στην εποχή των ρευστών ταυτοτήτων, των μεγάλων προσδοκιών, των υπερβολικών συναισθημάτων, και ήρθαν να με περιχαράκωσουν, να μου δώσουν βεβαιότητες, να μου δείχνουν πώς να μετατρέπω τη ματαιώση σε μελαγχολία, την αδυναμία σε ευαισθησία, τον ανθρωπισμό σε πολιτική θέση. «Κι άλλοτε “θα χιονίζει στη Σιβηρία” σκέφτομαι, αλλά θα μου πείτε τι μ’ ένοιαζε – λάθος, γιατί εγώ είμαι διεθνοστής και κρυώνω». Γι’ αυτό, και για άλλα πολλά.

● **Τάσος Λειβαδίτης, «Βιολέτες για μια εποχή», εκδόσεις Κέδρος, 1985**

Τα βιβλία που αγαπώ δεν με βρήκανε τυχαία. Χρειάστηκε να τα ψάξω, είναι εξαντλημένα ή οι εκδοτικοί τους οίκοι έχουν κλείσει από καιρό, γιατί δεν τα πρόσεξαν όταν εκδοθήκανε, γιατί περάσανε στα ψιλά γράμματα των κριτικών, γιατί οι συγγραφείς τους προτιμήσανε την αφάνεια, γράφανε μόνο και μετά καθήκανε, ό,τι είχαν να πουν το είχαν ήδη πει και η φλυαρία δεν τους ταιριάζει. Είναι βιβλία της ειλικρίνειας, αδόκιμος όρος, και όμως, το μόνο μέτρο.

● **Θόδωρος Θεοδωρόπουλος, «Αγγελιοί από τον Νοέμβρη», εκδόσεις Κάλβος, 1989**

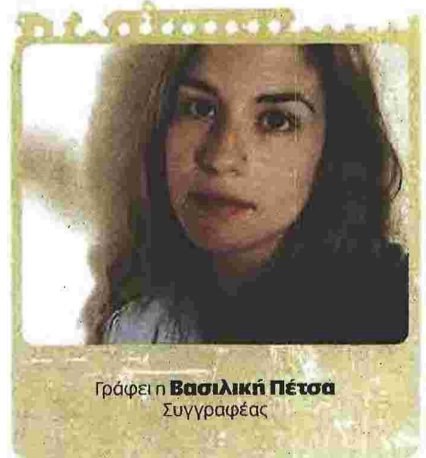
Τα βιβλία που αγαπώ δεν με βρήκανε στην εφηβεία, ευτυχώς, τα διάβασα ποτέ, όταν η μελαγχολία όφειλε να έχει και αντικείμενο, όταν η ευαισθησία χρειάστηκε να κάνει λεπτές διακρίσεις, όταν η πολιτική θέση απαιτούσε να γίνει και στάση ζωής. Μιλούσαν για συμβιβασμούς που προσποιούμουν ότι δεν χρειάζονται να γίνουν, για πολιτικές φύλου τη στιγμή των παραδομένων και όχι ακόμα προδομένων ερώτων. Με τα βιβλία που αγαπάς, δεν μπορείς να κάνεις ότι δεν βλέπεις· βλέπεις ήδη αλλιώς.

● **Μάρω Δούκα, «Η αρχαία σκουριά», εκδόσεις Πατάκη (αναθεωρημένη 2008)**

Τα βιβλία που αγαπώ μεγενθύνουν τη στιγμή, φορτίζουν μια χειρονομία με το βάρος ενός σκοπού ή μιας ένδειξης, φορτίζουν μια τυχαία λέξη με ένα τελεσιδικό νόημα, ενώ την ίδια στιγμή αποκαλύπτουν την αμφισημία μιας φαινομενικά αντικειμενικής πραγματικότητας. Τα βιβλία που αγαπώ δεν τα ερμηνεύω πάντα σωστά, μου αφήνουν μια αίσθηση παρά μια διδαχή, μια κοσμοθεωρία, παρά το πόρισμα της, την αγωνία ενός γρίφου, παρά την αυτάρεσκη ικανοποίηση της λύσης του.

● **Νένη Ευθυμιάδη, «Αθόρυβες μέρες», εκδόσεις Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1983**

Τα υπόλοιπα βιβλία που αγαπώ, θα με συγκωρήσουν που δεν τα αναφέρω. Γιατί κι εγώ, τους συγκωρώ τις όποιες αδυναμίες. Όχι ότι η αγάπη είναι ποτέ θέμα δικαιοσύνης, όχι. Ας προσποιηθούμε όμως ότι είναι. **■**

Γράφει η **Βασιλική Πέτα** Συγγραφέας

Ο Σάλιντζερ ήταν ωραίος τύπος

ΕΝΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Δεν δυσκολεύτηκαν οι άνθρωποι της ATHENS VOICE να με ψήσουν να αναλάβω τη στήλη της βιβλιοκριτικής. Ήταν μόλις η Νο 2 επιλογή μου μετά τη στήλη συνοικεισίων – η οποία έμαθα ότι τελικά δόθηκε στους κ.κ. Παπανδρέου και Καρατζαφέρη, οπότε πάσο. Υπήρξε βέβαια μια μικρή εμπλοκή σχετικά με την εκ μέρους μου πρόταση να κάνω κριτική σε κάποιο δικό μου βιβλίο. Κάτι περί δεοντολογίας μου είπαν, και για τη γυναίκα του Καίσαρα που πρέπει να είναι και να φαίνεται, εν πάση περιπτώσει εμένα με νοιάζει μόνο η δική μου η γυναίκα και αφού τέλος πάντων η δεοντολογία και η διαφάνεια σ’ αυτόν τον τόπο έπρεπε ν’ αρχίσουν από εμένα, αποφάσισα να μην παρουσιάσω κάτι δικό μου, αλλά να μιλήσω για τις «**Εννέα ιστορίες**» του **Τζ. Ντ. Σάλιντζερ** (εκδόσεις Καστανιώτη, 2010). Ο Σάλιντζερ ήταν ένας πολύ ωραίος τύπος, κυρίως επειδή ποτέ δεν τον γνώρισε κανείς για να μπορεί να υποστηρίξει το αντίθετο. Χαρακτηριστικά, αν υποψιαζόταν ότι κάπου στο Κόρνις του Νιου Χαμσάιρ, όπου έζησε τα περισσότερα

χρόνια, περιφερόταν κάποιος δημοσιογράφος, θα πέθαινε. (Ο δημοσιογράφος, όχι ο Σάλιντζερ). Δεν είναι εντελώς αλήθεια πάντως ότι δεν μας χώνευε· (όταν λέω «μας» εννοώ εμάς, τους κριτικούς λογοτεχνίας), μερικές κριτικές για τα βιβλία του τού στάθηκαν εξαιρετικό βοήθημα σε κάποιες κρίσεις δυσκολιότητας. Το συγκεκριμένο βιβλίο κυκλοφόρησε το 1953, δύο χρόνια μετά την τεράστια επιτυχία του «**Φύλακα στη σικαλη**», ενισχύοντας και αυτό με την επιτυχία του την πεποίθηση του Jerome David Salinger ότι η δημοσιότητα ήταν το δεύτερο πράγμα που απεχθανόταν στη ζωή του. Το πρώτο δεν θα το μάθουμε ποτέ, επειδή ακριβώς ποτέ δεν το δημοσιοποίησε. Πρόκειται για εννέα ιστορίες δημοσιευμένες στα χρόνια 1948 με 1953, στο περιοδικό «New Yorker» – όχι όλες, δύο τις είχαν απορρίψει. Αυτό που με σκοτώνει, όπως θα έλεγε και ο Χόλντεν Κόλφιλντ στον «Φύλακα», σ’ αυτές τις ιστορίες είναι οι διάλογοι. Ο Warhol ή ο David Lynch, ας πούμε, θα πέθαιναν να τους κινηματογραφήσουν. Ειδικά αυτοί ανάμεσα σε παιδιά και ενήλικες: δεν ακολουθούν το politically correct στερεότυπο του μεγάλου που μαθαίνει από την αθωότητα των παιδιών. Τα παιδιά φέρουν τη φυσική τους α-νοησία και οι ενήλικες τη μηχανική τους νόηση και ό,τι προκύ-

πτει δεν το λες ακριβώς πλατωνικό διάλογο. Είναι μάλλον ένα είδος ζεν επικοινωνίας που αποκαθίσταται ανάμεσα σε δύο ξένους όχι τόσο μεταξύ τους, όσο προς τον κόσμο που τους περιβάλλει. Και όχι πάντα. Δύο τέτοιες συνομιλίες καταλήγουν σε θάνατο. Στο πρώτο διήγημα, «**Ιδανική μέρα για μπανανόψαρα**», και στο τελευταίο, «**Τέντι**». Και δεν είναι τυχαίο ότι στην πρώτη ιστορία ο μηχανισμός της ενήλικης νόησης στον Σίμορ Γκλας έχει διαταραχθεί και στην τελευταία, αντίστοιχα, η φυσική α-νοησία του παιδιού, του Τέντι, έχει υποκατασταθεί από την υπερφυσική ευφυΐα ενός παιδιού θαύματος. Κάποιοι, δηλαδή, εδώ δεν πληρούν τους όρους του παιχνιδιού της επικοινωνίας όπως έχει στηθεί από το συγγραφέα και αποχωρούν ανεξήγητοι, ανεπίδοτοι και πάντα μοναχικά. Αυτή η μοναχικότητα τρυπάει σαν σφαίρα και όλα τ’ άλλα διηγήματα

ανάμεσα στο πρώτο και το τελευταίο, για να βγει και να χτυπήσει τον αναγνώστη ακριβώς εκεί που φυλάει τις πιο μύχιες αναμνήσεις του. Πρόκειται για εκείνη τη μοναχικότητα που βιώναμε λίγο πολύ ως παιδιά, όταν ανοίγαμε την πόρτα για να βγούμε από την τουαλέτα και αναρωτιόμασταν αν όλα και όλοι εκεί έξω θα εξακολουθούν να είναι στη θέση τους κι εμείς στη δική μας θέση ανάμεσά τους. Είναι μια αλλόκοτη, μοναχική πρόκληση ενός αλλόκοτου, μοναχικού κόσμου, όπως λαμβάνει χώρα στο κεφάλι ενός μικρού παιδιού. «**Μόλις βγω απ’ αυτή την πόρτα, μπορεί να υπάρχουν μόνο στο μυαλό όλων των γνωστών μου**» λέει ο μικρός Τέντι. Προσυπογράφω. Με την επισήμανση ότι όλο αυτό μπορεί να συμβαίνει και σε μεγαλύτερες ηλικίες. Για παράδειγμα, ως φρέσκος θεωρητικός λογοτεχνίας, έχω να προτείνω τη θεωρία ότι ο J. D. Salinger δεν υπήρξε ποτέ. Κι αν αυτό ακούγεται κάπως ρηξικέλευθο, υπάρχει και η λιγότερο ακραία εκδοχή ότι δεν υπήρξαμε εμείς. Ποτέ. Εξαιρετική η μετάφραση του **Αχιλλέα Κυριακίδη**, στην παράδοση της **Τζένης Μαστοράκη**, της οποίας η μετάφραση του «Φύλακα» χρόνια τώρα συντροφεύει γενιές μοναχικών Ελλήνων εφήβων, αλλά και ενηλίκων που «στραβά» ενηλικιώθηκαν. **■**

Γράφει ο **Βασίλης Κατσικονούρης** θεατρικός συγγραφέας - κριτικός λογοτεχνίας - αβάδιστα, στο χώρο σας, όλες τις ώρες